

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Militarivm Ordinvm Origines, Statvta, Symbola, Et Insignia, Iconibus, additis genuinis

Mennens, Frans

Maceratae, 1623

Ordo Gladiferorvm, seu militum Christi in Liunia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10718

Equites de Catalonia enim, & Valenia de Mongolia. cognominari fuere, quod idem sonat, quod Mons Gaudij, Anno demum 1221. Rex Ferdinandus cognomento Sanctus, castrum de Monfrac concessit, Gonsaluo Yannezio magistro Calatrauensi, docetque donationis exemplar, fuisse id castrum ordinis de Monfrac, adeoque Rex ipse eandem militiam, quod multum de pristino splendore amisset, in vnam quasi cum Calatrauensi, contrahi, & vniri voluit.

Equites Ordinis de Truxillo. Militiæ Truxillensis, idem Hieronymus Romanus in Republica sua, & Fraciscus Radefius de Andrada Eques Calatrauæ, in chronico suo Alcantariensi fusè meminerunt, & in ciuitate Truxillo sibi cognomine circa annu 1227. sedem Equites habuisse seruit, quibus consequenti tempore Alfonso Rex diplomate condito, opida, & prædia ditissima, hæreditario acquisita, Truxillum scilicet, S. Crucis, Zuserolam, Cabanam, & Albalam concessit. Era Cæsaris 1233. ad quorum pleniorum cognitionem aduendi sunt prædicti auctores.

ORDO GLADIFERORVM,
seu militum Christi in
Liuania.

Inter Prussos, Samogitos, Lithuanos, & Russos, seu Moscos, posita est Liuania, quæ sub se habet Curones, Lettos, & Esthenos, præcipuas nationes, vt moribus, sic & lingua

diuersos, quæ tamen ferè Saxonica est. Cum indigenis & Liuis, commercij causa Germani vicini; atq; vt eorum Annales testantur. Bremenses tempestate forte in sinum Liuonicum delati, amicitiam iunxere immunitatem suis, ac mercatoribus, quos adducturi erant, icto foedere pacti: qui & in Insula, in Duine ostio, sacellum extruxerunt, in quo, ritu inter Christianos recepto, sacra peragebant. Horum exemplo, ac monitis, plerique Prouinciæ reguli, veræ religioni nomen dederunt, & à Bremensibus petierunt, vt virum pietate conspicuum ad se mitterent, qui sacris in ea regione præesset. Is fuit Menardus Segebergenfis Monachus, à Bremensi Archiepiscopo in Liuoniensem Episcopu consecratus, Friderici Ahenobarbi, & Alexandri III. P. Maxim. temporibus, per quem Religio ijs locis propagata fuit. Huic successit Bertoldus ex B. Pauli cœnobio, itidem Bremanissus, qui à Paganis illis occisus anno 1197. vt perscriptum est in historia Archiepiscoporum Bremensium. Huic subrogatus est Albertus ex collegio Bremensi euocatus, qui Rigam ciuitatem cõdidit, ac moenibus cinxit. Is Engelberto, & Theodorico, Tisenhusenensibus adiutoribus sibi cognatis, cautius rem gessit, quorum ex consilio in societatem Teutonicos Equites alciuit, qui à Tèplarijs olim orti, ad fidei Christianæ amplificationem in septentrionales regiones allegati fuerant. Illius, & auspicijs institutum est Equitum in Liuania collegium, ab Innocètio III. confirmatum, ensis rubri signum cum Cruce pallio insuta præferens, teste Cromero, & Arnolde Abbate Lubecensi, aut verius binos gladios forma Crucis decussatim positæ rubescentes: Primusque ordinis dux, ac magister Vinno creatus est. Eo principe, cõiunctis viribus magni progressus per eas regiones facti, capta a Volquinio Equite Torpæ arce, antea Russis subiecta, & Cocenhusia occupata, finibusque, ob perfidiam, Russis omnino

insignia Equitum Liuanorum.

nino

*Vnio Ord.
Liouonici
cum Teuto
nico.*

nino exactis. Alberto Episcopo Nicolaus, & Nicolao Albertus alter successit, cum Volquinio Vinioni per prodicionem occiso successus fuisset. Tum Rigensis sedes Archiepiscopali dignitate ornata est & Borussia Episcopi Varniensis, Culimensis, Pomesanensis, & Samberensis, se Rigensi præsuli tãquam metropolitano subiecere; vnito fratrum Liouonensium collegio cum Equitum Teutonicorum ordine. Ita Volquinio à Lithuanis cæso, Hermanus Valkius ordinis Teutonici Eques, qui Borussia iã septennium præsuerat, sufficitur primus Liouonici ordinis Magister. ex ordine Teutonico à Funccio (apud quem cæteros eiusdem collegij, itemque Teutonici Magistros ex ordine reperire est) numeratur. Is Reualiam à Valdemaro II. Daniæ Rege vt & Vesebergam, & Naruam, missis in Liouoniam borealem ante viginti annos copijs, conditas, Danis restituit. Ab eo tempore fida inter se societate, Antistites, & ordinis principes amicitiam coluere, quamdiu externis bellis cum Lithuanis, Russis, Samogitis Semigallis res illis fuit. Foris pacatis rebus, statim ex æmulatione bella ciuilia, inter eos exarserunt. Cum Equites tot victorijs claros, & armatam militiam, quam religioso voto profiterentur, togatorum, ac pacificorum hominum imperij tæderet, cumque nuper capta à Melecho Sultano Prolemaide, vbi sedem antea Teutonici ordinis Magister habebat, domicilium primò Marpurgum, deinde Mariaburgum translatum esset. Ibi tanquam in aula, & sub principatu degentes, agrè Sacerdotum iugum ferebant, vti narrat Arnoldus Lubecensis Abbas lib. 7. cap. 9. Igitur Ioannes Svverinensis comes, Romam, & post eum Haurus in Daniam, ab Equitibus exacti, concessere. Fridericus denique Boemus totos xxxix. annos Romæ vixit, quo absente Rigenses ab Equitibus Teutonicis oppugnati, ascitis Lithuanis, vario euentu sæpius confligere. Tandem post longam disce-

ptationem causa coram Carolo IV. & Clemente VI. P. M. agitata, cum secundum Regensem Antistitem pronunciatum esset: Fromildus, qui tunc sedem tenebat; & Bornisliæ princeps, cum sub id tempus Naruam, Reualiam, & Vesebergam à Valdemaro IV. Daniæ Rege XIX. CIO. argenti marci redemisset, & Liouoniæ adiunxisset, Gedani amicè conuenerunt Nou. Maij Anno M. CCC. XLVIII. vt remanente penes Archiepiscopum integra ciuitatis iurisdictione, vicissim ordinis princeps, fide, & obsequio, hæctenus Archiepiscopo, ab ordinis magistro prætari solitis, imposterum solueretur. Hic minime dissidiorum finis inter eos fuit, sed gradus per istam transacti onem ad maiora ab hominibus armatis contra inermes audiendi factus. Inter hæc anno illius seculi XCV. exortus est Valterus Pletenbergus. vir excellenti virtute, post Vinnomem primum Equitum Liouoniæ Magistrum, & Hermannum qui ordinem Liouonicum cum Borussia coniunxit, alter ordinis instaurator, supra omnem inuidiam, & æmulationem positus, dissidia inter Equites, ac Rigenses composuit, arcem, quæ ab Rigensibus destructa, & rursus ab iisdem ædificata fuerat vbi adiuncta: & Moscos duobus ingentibus prælijs ineunte hoc seculo, primo in Liouoniam, altero ad Pleseuam superauit, & à Mosco L. annorum pacem, tam sibi honorificam, quam Liouonis fructuosam extorsit. Quibus rebus confectis, Liouonicum ordinem Prussia Magistro, siue coniunctum, siue subiectum, ex soluta pecuniæ summa, ab Alberto, de quo superius locuti sumus, liberauit: & princeps Imperij effectus, Liouoniæ florentibus bello, & pace rebus, vsque ad annum 1535. præfuit: sed xx. post annis, cum inter Guilielmum Brandenburgum Archiepiscopum Christophorum Megalopensem, & Henricum Galeniū Equitum principem, antiqua denuò dissidia recrudiissent. Guilielmus, & Christophorus à Guilielmo

Ordo Liouonicus seingitur à Teutonico.

Helmo Furstenbergio Ordinis Magistro capti sunt; ac biennio post à Sigismundo Poloniae Rege, cuius petenti exercitu aduentante liberati, & in pristinam dignitatem restituti, adacto in condiciones minus honestas Ordinis Magistro. Toties renouata diffidia, vicinis potentioribus molesta, ex quorum occasione Mosco ad inuadendas illas regiones, & Polonia vastandam via aperiebatur, vt Episcopis primo damnosa, sic & Equitibus postremo exitiosa fuere. Nam quemadmodum saluari, vt sibi videbatur consilio, Sigismundus, aboleto ordine Teutonico, ante xxxi. annos, Borussiae perpetuis bellis cum Polonis haecenus conflictatam, iuris Polonici fecerat: beneficiario eius Principe Alberto Brandenburgico, sororis filio creato, sic & Sigismundus, Augustus, paternum exemplum secutus, postremo Liouonicum ordinem extinxit, & Gotardum Ketlerum postremum Ordinis Magistrum, ordinem euerantem (vti & à Religione Orthodoxa turpissimè defecerat) radita Cruce, sigillo, literis, ac diplomatis omnibus quae ordo Liouonicus à Pontifice, ac Caesare acceperat, Curlandiae, & Semigalliae ducem creauit, Christophoro Megalopolensi Archiepiscopo le dignitate pariter abrogauit, illius Iurisdictione omni Poloniae Regibus addicta; adeoque totam Liouonia iuris Polonici affecta, sed inde à Sueuis, inde à Moscis miserè laceratam Stephanus Rex postea asseruit, & imperio firmavit. Quod extinctae Militiae Teutonicae, CCC. LVII. postquam coeperat anno, triste spectaculum, quicumque Germanici nominis studiosi erant, non sine lacrymis, incuebant. Atque ita ordo iste militum in Liouonia, cum florisset annos 357. abrogatus desijt.

Hanc status Liouonici conuersionem mutata ante aliquot annos Religione, & recepta Lutheri perniciose doctrina, & seruitutem secutam esse, magno Christiani nominis probro, minimè admirandum, quod subuersa Religione, regna perire necesse sit.

ORDO EQVITVM

D. Iacobi apud Hispanos.

IN Hispania peculiare sub auspicijs diuilibus exorti ordines militares, voto singulari ad profligandos Mauros eximendosque eorum seruitute Christianos, obstricti, quos inter, Sancti Iacobi Militia, quae vulgò *S. Iacobi de spatha* nuncupatur, primum obtinet locum, eiusque originem alij ad Alfonsi Casti, alij ad Ramiri Castellae Regis aetatem referunt. Huic enim Ramiro cum ann. DCCCXLVI. commisso, ad Clauigium praelio, intercedente. D. Iacobo Apostolo, in equo candido nueum vexillum rubrae Crucis figura distinctum praeferebat, de innumera barbarorum multitudine, victoria esset concessa: coeptum est in praелиjs nomen* eius patrociniumque implorari, victorque exercitus vniuersam Hispaniam voto obstrinxit, vt ex singulis agri vineaeque iugeris, Compostellano templo, corporis D. Iacobi custodia celeberrimo, frumenti modium, aut vini amphoram, quotannis omnes penderent. Exinde Lucas Tudensis Ioannes Vasæus, Diegus Valera, & Antonius Morales ordinem huius militiae initium coepisse aiunt. Quibus haud dissentire viderur Franciscus Radesius Calatrauensis Eques, qui hoc ordine eiusque rebus domi militiaeque praclarè gestis fusè admodum

346.

* Dios mijs
da y S. Ja-
go.

F est